

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หัตถกรรมไทย หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือมนุษย์ หรือกระบวนการผลิตสิ่งของด้วยมือ ที่ใช้แรงงานฝีมือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต วัตถุประสงค์เพื่อการใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ มนุษย์ได้คิดประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ขึ้นมาเพื่อสนองความจำเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยอาศัยแรงงานจากมือของตน ดัดแปลงวัตถุดิบที่มีอยู่ในธรรมชาติให้กลายเป็นรูปร่างประโยชน์ใช้สอยได้เหมาะสม จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างงานหัตถกรรม เมื่อมีการผลิตซ้ำๆ กันมากจนเกิดความชำนาญ และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง มีการใช้เทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นตามความก้าวหน้าของยุคสมัยนั้นๆ มาพัฒนากระบวนการผลิตหัตถกรรมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตลาดจนการปรุงแต่งความงามของศิลปะในงานหัตถกรรมเพื่อสนองความต้องการทางจิต ใจ และคตินิยมความเชื่อ รวมทั้งประโยชน์ใช้สอยให้สอดคล้องกัน งานหัตถกรรมจึงกลายเป็นศูนย์รวมของสหวิทยาการศาสตร์ต่างๆ ที่มีคุณค่าทางศิลปะ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ สืบทอดเป็นมรดกของคนในชาติไทย หัตถกรรมจึงอุตสาหกรรมสิ่งทอมีบทบาทความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ อีกทั้งยังมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

สำหรับประเทศไทยยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องตามความต้องการใช้ผ้าทอมือในตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ในหลายๆ ประเทศได้เริ่มให้ความสนใจกับผ้าทอมือจากไทยและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งได้รับความนิยมในต่างประเทศโดยตลาดที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อิตาลี อังกฤษ และฝรั่งเศส โดยผ้าทอมือเป็นหนึ่งในงานฝีมือที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งหนึ่งในการผลิตผ้าทอมืออยู่ที่จังหวัดลำพูน

อุตสาหกรรมสิ่งทอ มีบทบาทความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ อีกทั้งยังมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สามารถสร้างรายได้จากการส่งออกไปยัง

หลายๆ ประเทศทั่วโลก เป็นมูลค่ามหาศาล โดยมูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2558 มูลค่า 4,270.68 และ 2,685.22 ตามลำดับ และมูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2559 มูลค่า 4,119.35 และ 2,441.83 ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2558 มูลค่า 3,612.67 และ 840.19 ตามลำดับ และมูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2559 มูลค่า 3,535.48 และ 963.19 ตามลำดับ ซึ่งแนวโน้มการส่งออกและการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีแนวโน้มลดลง อาจเนื่องจากเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำ อีกทั้งยังมีการสนับสนุนให้มีการจำหน่ายในงานเทศกาลต่างในประเทศ รายละเอียดการส่งออกและนำเข้าตามตารางที่ 1.1 และตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.1 มูลค่าส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ผลิตภัณฑ์	ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	ม.ค. – มี.ค. ปี พ.ศ. 2560
เส้นใยสิ่งทอ	4,270.68	4,119.35	1,054.26
เครื่องนุ่งห่ม	2,685.22	2,441.83	577.51
รวมทั้งหมด	6,955.90	6,561.18	1,631.77

ที่มา : สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ตารางที่ 1.2 มูลค่านำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ผลิตภัณฑ์	ปีพ.ศ. 2558	ปีพ.ศ. 2559	ม.ค. – มี.ค. ปี 2560
เส้นใยสิ่งทอ	3,612.67	3,535.48	800.28
เครื่องนุ่งห่ม	840.19	963.19	328.20
รวมทั้งหมด	4,452.86	4,498.67	1,128.48

ที่มา : สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากในเรื่องของผ้าทอมือ ไม่ว่าจะเป็นผ้าไหมทอมือ ผ้าฝ้ายทอมือ และผ้าทอกะเหรี่ยง สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างหลากหลาย กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือแต่ละชนิด สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวางและเป็นวงกว้าง จังหวัดลำพูนขนาดเล็กที่สุดในภาคเหนือ เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ยาวนานมากกว่า 1,500 ปี รวมถึงศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรและการค้าขายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นจังหวัดลำพูน ยังมีชื่อเสียง

ทางด้านหัตถกรรมคือการทอผ้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนลำพูน ในอดีตคนลำพูนจะทอผ้าใช้เอง ชาวบ้านจะเรียนรู้การทอผ้าตั้งแต่เด็กใช้เวลาว่างหลังจากทำไร่ทำนาหรือจากการเก็บผลผลิตเสร็จ ทำให้บ้านเกือบทุกหลังนิยมทอผ้าใช้เอง ผ้าทอของคนลำพูน มีคุณภาพดี มีลวดลายที่สวยงามแปลกตา และวิจิตรบรรจง ประกอบกับรัฐบาลสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชากรในประเทศไทย แต่ละท้องถิ่นจึงนำเสนอผลิตภัณฑ์ของตนจากท้องถิ่นสู่ตลาดโลก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) ทำให้ผ้าทอของจังหวัดลำพูนเป็นที่เผยแพร่ไปในระดับสากล ทั่วโลก และเป็นที่ต้องการของคนทุกชนชาติในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่าการทอผ้าเป็นเอกลักษณ์ของคนลำพูน ยกฐานะมาตรฐานสร้างรายได้ให้กับประชาชน สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดและประเทศ สำหรับผ้าทอของคนจังหวัดลำพูนนั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าทอกระเหรี่ยง ซึ่งการผลิตผ้าแต่ละชนิดนั้นมีกระบวนการ วัสดุ และเครื่องมืออุปกรณ์ที่แตกต่างกัน

ผ้าไหมยกดอก คือ ในผืนผ้าจะมีลวดลายในตัว โดยผิวสัมผัสมีความนูนที่แตกต่างกันไปตามลวดลาย ซึ่งส่วนใหญ่ลายจะใช้ฝ้ายหรือไหมสีเดียวกันตลอดทั้งผืน บางครั้งอาจมีการจกฝ้ายเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความเด่นของลวดลาย ยกดอก คือ การเพิ่มลวดลายลงในผืนผ้าไหมเพื่อความโดดเด่นพิเศษขึ้นด้วยการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเป็น คั่นเงิน คั่นทอง การเก็บลายจึงต้องใช้ตะกอ เพื่อให้สามารถทอ ลวดลายที่สลับซับซ้อน ประณีตงดงามได้ ปัจจุบันกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ประกาศให้ผ้าไหมยกดอกลำพูนเป็นผ้าไหมประเภทแรกของโลก ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI (Geographical Indication) ในประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม 2550 สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) คือ ชื่อหรือสัญลักษณ์หรือสิ่งอื่นใดที่บอกแหล่งผลิตของสินค้าโดยสามารถสื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นมีคุณภาพหรือคุณลักษณะพิเศษแตกต่างจากสินค้าที่ผลิตในแหล่งผลิตอื่น

สำหรับมูลค่าราคาผ้าไหมยกดอกในจังหวัดลำพูนนั้น เมื่อพิจารณาตามตารางที่ 3 พบว่าในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555 -พ.ศ. 2559 ผ้าไหมยกดอกลำพูนแต่ละประเภทมีมูลค่าราคาขายต่อชิ้นเพิ่มสูงขึ้น โดยประเภทผ้าชุด เพิ่มขึ้นจากมูลค่า 10,000 บาทต่อชิ้นเป็น 13,500 บาทต่อชิ้น ประเภทผ้าชิ้นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 7,000 บาทต่อชิ้น เป็น 10,000 บาทต่อชิ้น ประเภทผ้าชิ้นมีมูลราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 12,000 บาทต่อชิ้นเป็น 13,000 บาทต่อชิ้น ประเภทผ้าคลุมไหล่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 3,000 บาทต่อชิ้นเป็น 3,500 บาทต่อชิ้น และประเภทผ้าสไบมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 5,000 บาทต่อชิ้น เป็น 5,500 บาทต่อชิ้น รายละเอียดดังตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 มูลค่าการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนแยกตามประเภทระหว่างปี พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2559

ประเภทผ้า	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
1.ผ้าชุด					
มูลค่า (บาท)	8,530,000	16,289,000	11,518,000	10,257,000	11,070,000
จำนวน (ชิ้น)	853	1,253	886	789	820
มูลค่าเฉลี่ย (บาท/ชิ้น)	10,000	13,000	13,000	13,000	13,500
2.ผ้าชิ้น					
มูลค่า (บาท)	6,318,000	9,723,000	9,216,000	7,912,000	10,150,000
จำนวน (ชิ้น)	1,053	1,389	1,152	989	1,015
มูลค่าเฉลี่ย (บาท/ชิ้น)	6,000	7,000	8,000	8,000	10,000
3.ผ้าชิ้น					
มูลค่า (บาท)	6,050,000	9,000,000	7,344,000	7,176,000	8,060,000
จำนวน (ชิ้น)	605	750	612	598	620
มูลค่าเฉลี่ย (บาท/ชิ้น)	10,000	12,000	12,000	12,000	13,000
4.ผ้าคลุมไหล่					
มูลค่า (บาท)	2,226,000	2,469,000	2,334,000	2,115,000	2,625,000
จำนวน (ชิ้น)	795	823	778	705	750
มูลค่าเฉลี่ย (บาท/ชิ้น)	2,800	3,000	3,000	3,000	3,500
5.ผ้าสไบ					
มูลค่า (บาท)	4,425,600	4,760,000	4,575,000	4,350,000	4,950,000
จำนวน (ชิ้น)	922	952	915	870	900
มูลค่าเฉลี่ย (บาท/ชิ้น)	4,800	5,000	5,000	5,000	5,500

ที่มา : สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (2560)

ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าที่ทำจากฝ้ายพันธุ์ ซึ่งให้ปุ๋ยสีน้ำตาลอ่อน เรียกกันว่า ฝ้ายคุ่น เป็นพันธุ์ที่หายากและปั่นยากกว่า ฝ้ายพันธุ์สีขาว เนื่องจากมีปุ๋ยสีและไม่ค่อยฟูเหมือนพันธุ์สีขาว ดอกฝ้ายคุ่นมีขนาดเล็กสีน้ำตาล เส้นใยสั้น ใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการทอผ้าด้วยมือแบบพื้นเมือง การผลิตผ้าฝ้ายทอมือของบ้านดอนหลวง บ้านเวียงยอง และบ้านหนองเงือก อ.ป่าซาง โดยบ้านดอนหลวง ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทการทอผ้าฝ้ายทอมือ โดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1(ภาคเหนือ)ในปี 2542 และมีการก่อสร้างศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอป่าซาง ได้รับการส่งเสริมให้มีการทอผ้าลายใหม่ๆ จนกลายเป็นสินค้า OTOP

ขึ้นชื่อของหมู่บ้าน มีร้านค้าผ้าทอและเสื้อผ้าพื้นเมืองเกิดขึ้นในหมู่บ้านจำนวนมาก มีการติดต่อค้าขายในลักษณะย่านการค้าผ้าพื้นเมือง ในปี พ.ศ. 2546 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำพูน ได้คัดเลือกหมู่บ้านดอนหลวง เป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว นำร่อง ของจังหวัดลำพูน และได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรง(ปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลแม่แรง) จัดงาน “แต่งสีอวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง” ขึ้นเป็นครั้งแรก รวม 3 วันในเดือนเมษายน โดยจัดเป็นงานถนนสายวัฒนธรรม และตลาดนัดผลิตภัณฑ์ชุมชน ใช้ได้ทุนบ้านและลานใต้ต้นลำไยในบริเวณบ้านที่ตั้งอยู่ริมถนนสายหลักของหมู่บ้านเป็นที่จัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และได้จัดงานเป็นประจำทุกปีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันโดยเพิ่มวันจัดงานเป็น 5 วัน บ้านดอนหลวงได้รับรางวัลหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP (OTOP Village Champion) อันดับ 1 ปี พ.ศ. 2549 ของจังหวัดลำพูน และรางวัลหมู่บ้านท่องเที่ยวดีเด่น อันดับ 5 ของภาคเหนือ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งใน 80 หมู่บ้านท่องเที่ยว (OTOP Village) ของคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ มีการจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนและบ้านพักชุมชน (Homestay) สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน และเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหัตถกรรมและหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP

ผ้าฝ้ายทอมือค่อนข้างได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างมาก มีการจัดงานเทศกาลเพื่อจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การผลิตผ้าฝ้ายทอมือสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลรายได้ของผู้ประกอบการแต่ละแห่งนั้น จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการในปีพ.ศ 2558 มีมูลค่าเท่ากับ 398,600 ในปีพ.ศ 2559 มีมูลค่าเท่ากับ 423,000 และในปีพ.ศ 2560 มีมูลค่าเท่ากับ 446,500 จะเห็นได้ว่ามูลค่าที่ได้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดรายได้ของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายตามตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 รายได้จากผู้ประกอบการในงานเทศกาลผ้าทอและของดีตำบลเวียงของ

หน่วย : บาท

ลำดับ	ชื่อร้าน	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
1	ร้านอุ้มไหมไทย	139,000	145,000	150,000
2	ร้านโสภณผ้าฝ้าย	2,500	2,700	3,000
3	ร้านอิงอรผ้าฝ้าย	13,500	17,800	20,000
4	กลุ่มผ้าทอวัดตันแก้ว	3,500	3,800	4,000
5	ร้านพรณีไหมไทย	47,000	48,500	50,000

ลำดับ	ชื่อร้าน	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
6	ร้านผ่องไหมไทย	32,000	33,000	35,000
7	ร้านอัมราผ้าฝ้าย	13,700	14,500	15,000
8	ร้านเกษรผ้าทอ	1,500	1,800	2,000
9	ร้านอำไพผ้าฝ้าย	20,000	21,000	22,000
10	ร้านจันทน์ไหมไทย	41,000	43,000	45,000
11	กลุ่มผ้าทอบ้านแม่สารบ้านดอง	22,000	24,000	25,000
12	ร้านกระดังงา	3,500	3,900	4,000
13	ร้านแดงผ้าทอยกดอก	2,500	2,800	3,100
14	ร้านขวงแก้วผ้าฝ้าย	3,200	3,300	3,400
15	ร้านจรรยาผ้าฝ้าย	21,500	22,000	25,000
16	ร้านบัวขาว	32,200	35,900	40,000
รวม		398,600	423,000	446,500

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงของ จังหวัดลำพูน (2560)

ผ้าทอกระเหรี่ยง เป็นภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวกระเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในจังหวัดลำพูน มีการเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวด้วยการทอผ้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์สูง มีการสืบทอดมาช้านานกว่าร้อยปี ความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงเป็นการอาศัยอยู่กันเป็นหมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งประสบปัญหาความยากจน ขาดการศึกษา และมาตรฐานความเป็นอยู่ต่ำ แต่สำหรับชุมชนชาวเขามีวัฒนธรรมภาษาและวิถีการดำรงชีวิตที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งผ้าทอกระเหรี่ยงจัดเป็นงานช่างฝีมือประเภทผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า ที่นิยมทำกันมานานแล้วในชุมชนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงแทบทุกบ้านถือเป็นศิลปะพื้นบ้านชนิดหนึ่ง โดยจะทอด้วยเครื่องทอผ้าแบบที่เอวจะมีลักษณะพิเศษสามารถเคลื่อนย้ายไปทอในที่ต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ของหมู่บ้าน ทำให้ทราบว่ามีมานานตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย และได้ถ่ายทอดสืบต่อมา ก็ทอผ้าในยุคก่อนทำจากไม้สัก เพราะเป็นไม้เนื้ออ่อน ผ่าตัดแต่งเป็นรูปทรงง่าย ส่วนลวดลายผ้าที่ทอนั้นก็มีเพียงไม่กี่ลาย เช่น ลายเมล็ดพืชทอง ลายดอกพริก ลายแมงมุม และลายหัวเต่า ซึ่งล้วนได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังนิยมใช้ลูกเดือยปักตกแต่งบนผืนผ้าอย่างสวยงาม สำหรับวัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ในการทอผ้า คือ ฝ้าย ทั้งนี้เพราะจากความชื้นได้ง่ายผู้สวมใส่จะรู้สึกเย็นสบายเหมาะกับอากาศเมืองร้อน อีกทั้งยังปลูกได้ทั่วไป นับเป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นเมืองชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงอย่างแท้จริง

เนื่องด้วยผ้าทอกระเหรี่ยงเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลิตเพื่อสวมใส่กันเอง จึงไม่มีการพัฒนาอย่างจริงจัง ทำให้มีข้อจำกัดมาก เช่น รูปแบบยังไม่สามารถตลาดได้มากนัก การผลิตค่อนข้างยาก ขนาดผ้าที่ทอออกมาเป็นผืนขนาดเล็ก ไม่สามารถที่จะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่นได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นสำหรับกลุ่มผลิตผ้าแต่ละกลุ่มนั้นแตกต่างกันไป เช่น กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมทอมือจะเจอปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่ค่อนข้างแคบ เนื่องจากผ้าไหมทอมือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาสูง จึงเข้าถึงแค่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงเท่านั้น สำหรับกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของตัวผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผ้าฝ้ายทอมือจะเกิดปัญหาสีตก สีซีดจากหลังผ่านการซักล้าง และมีอายุการใช้งานสั้น หรือเนื้อผ้าเก่าเร็วนั่นเอง สำหรับกลุ่มผ้าทอกระเหรี่ยง เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของตัวผลิตภัณฑ์เช่นเดียวกับผ้าฝ้ายทอมือ เนื่องจากเป็นการทอที่ทำให้ผ้ามีขนาดเล็ก การเย็บเป็นชุดเกิดรอยต่อขึ้น ไม่สวยงามเท่าที่ควร อีกทั้งเนื้อผ้าทอกระเหรี่ยงค่อนข้างแข็งและระคายเคือง คนจึงไม่นิยมนำมาสวมใส่เท่าไรนัก

การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งทำการศึกษาศักยภาพการดำเนินการผลิตผ้าในจังหวัดลำพูน เพื่อพิจารณาถึงศักยภาพของการดำเนินการผลิตผ้าแต่ละกลุ่มผู้ผลิต ว่าแต่ละกลุ่มมีศักยภาพของการดำเนินการมากน้อยเพียงใด และมีศักยภาพในลักษณะใดบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจการผลิตผ้าของแต่ละกลุ่มต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอมือในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอมือในจังหวัดลำพูน

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ภาครัฐและภาคเอกชนได้ทราบถึงศักยภาพของการดำเนินการผลิตผ้าทอมือในจังหวัดลำพูน เพื่อวางแผนและสนับสนุนการผลิตผ้าอย่างเหมาะสม อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้ผลิตผ้าและสร้างมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเพื่อการวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษา คือ การศึกษากลุ่มผู้ผลิตผ้าทอมือจำนวน 3 กลุ่มคือ 1.กลุ่มผลิตผ้าไหมทอมือ ได้แก่ ร้านลำพูนไหมไทย และร้านปาริชาติไหมไทย 2. กลุ่มผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ได้แก่กลุ่มบ้านดอนหลวง และกลุ่มบ้านหนองเงือก 3.กลุ่มผลิตผ้าทอกระเหรี่ยง

ได้แก่กลุ่มบ้านแม่ขนาด และกลุ่มบ้านพระบาทห้วยต้ม เป็นการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มผู้ผลิตผ้าในจังหวัดลำพูน

1.5 นิยามศัพท์

ฝ้าย เป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย เป็นพืชเขตร้อน ชอบดินปนทราย และอากาศโปร่ง ไม่ชอบที่ร่ม เส้นใยของฝ้ายจะดูดความชื้นได้ง่าย และเมื่อดูดความชื้นแล้วจะระเหยเป็นไอน้ำ ดังนั้นเมื่อสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าฝ้ายจะมีความรู้สึกเย็นสบาย

ไหม เส้นใยไหมได้จากตัวไหม ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไหมกันใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตัวไหมมีลักษณะคล้ายหนอน เมื่อแก่ตัวจะชักใยหุ้มตัวของมันเอง เรียกว่า รังไหม รังไหมนี้จะนำมาสาวเป็น เส้นไหม แล้วจึงนำไปฟอกด้วยการต้มด้วยด่างและนำมาทอเพื่อให้ได้ เส้นใยไหม หลังจากนั้นจึงนำมาย้อมสีและนำไปทอเป็นผืนผ้าตามที่ต้องการ เส้นไหมมีคุณสมบัติ ลื่น มัน และยืดหยุ่นได้ดี

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ หมายถึง ผ้าทอและผ้าถักทอจากเส้นใยธรรมชาติหรือเส้นใยสังเคราะห์ รวมทั้งเส้นใย เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องแต่งกายที่ใช้ประดับตกแต่งประกอบการแต่งกายเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยหรือความสวยงาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved